

# Inventarii libri secundi suarum in distinctioes eius. XLIII.

Distinctio. i. Questio. i.

## V Trinitatis creatio actio qua

deus forma liter dicit creans differata creatori ex natura rei. Similiter queritur de creatione passiva respectu creature.

Creatio actio et creatione passiva sunt nostra abstracta predicationem actionis et passionis. A

Tres op. de quodlibet relationum sive respectuum. B

Triplex est modus dicendi de abstracto; unum significacionibus. C

De differentia inter relationem extrinsecam et intrinsecam realem et rationis. D

Ibi quod relatio intrinseca et extrinseca realis et rationis. D

Creatio activa non est relatio realis nec rationis. F

Creatio activa dicit essentiam diuinam et creaturam simul. E

Quod certo modo accipiendo relationem realem creationis actio est relatio realis. E

Item an sit distincta a deo vel non. ibidem. E

Similia predictis deducuntur de passione/ creatione quid dicat creationis passiva et totidem ponuntur conclusiones. F

Relationem non distinguere ab absolutis non est contra primum principium nec includit contradictionem. B. Et soluitur ratio. Seco. ibidem

Quomodo differunt creationis passiva et creationis activa. B

Utrum quilibet effectus creaturae a deo. J

Educere de potentia materie quid est. J

Multiplex acceptio huius termini creare. J

Quod quilibet effectus a deo fin certam acceptancem creare. J

Quod idem effectus creaturae a deo et generatur a creatura. A

Quid est esse in potentia materie; et quod produci de potentia potest. J

Forma simplex que generatur vere producitur de nihilo. J

Differentia inter creare et generare. J

Questio. ii.

Utrum deus sit prima et immediata causa omnium effectuum.

Causa quid est. E

Quare deus potest supplere causalitatem cause extrinsece et non intrinsece. E

Creatio et conseruatio quomodo differunt. F

Et quid est conseruatio. ibidem. F

Item producere et conseruare quid est. F

Item creare. N

Causa immediata et immediata quid est. B

Causa immediata immedietio cause et effectus. B

Causa multipliciter accipitur.

Quae causa dicitur immediata. B

Et quod omnis causa est immediata. ibidem.

Non est idem causa immediata et precisa et totalis. B

Multiplex proximitas illuminatiois/ perfectionis/ durationis. C

Deus est causa prima et immediata omnium effectuum immediate cause; licet illud naturali ratione probari non possit; atamen potest ratione persuaderi. D

Et de aliis proximitatibus consumiles ponuntur conclusiones ibidem. E. F. B

Possibile est quod deus primo possit esse causa totalis alicuius effectus; et postea creatura producat eundem partialiter. F

Deus est causa libera et libere agens. B

Idem est causa plurium. J

Deus est causa effectus noui sine sui mutatione. L

Potentia dupliciter accipitur et eius diversitas arguitur ex diversitate operationum. J

An mala culpe / figura impossibilia / entia rationis sint a deo. L

Cum deus producit effectum quid producit causa secunda. Si similiter si due cause ad eundem effectum concurrunt an producant totum effectum. D

Idem effectus potest habere duos fines si producitur a pluribus causis. D

Qualis sit ordo causarum essentialiter ordinatarum. D

Producere caput vel simpliciter posuisse vel includit negationem.

Primo modo idem pot aliquoties produci non secundo modo; sic conseruare et conseruari duplicitate accipiuntur. H

An causa prima dupl. agat eadem actione vel diversis. D

An idem bis producatur. N

Questio. iii.

Utrum deus potuit mundum creasse ab eterno. declaratur intellectus t. q. Et quid dicat creare in proposito. A

Duplex opinio de ipsa questione. quarum utræque potest catholice defendi. B

Pars questionis affirmativa videtur probabilior. E. E

Distinctio nominis infiniti finis quod caput cathegoretice et finis cathegoretice. Quod cathegoretice est infinitum finis extensionem/ multitudinem vel intentionem sive perfectionem. E

Multiplex expositio infiniti finis cathegoretice et quod sic est mentaliter complexum; et confundit terminum sequentem; non autem cathegoretice. E

Continuum non constituitur ex individualibus. D

Infinite sunt partes proportionales continua; quarum nulla est pars alterius. D

Item non datur ultima pars proportionalis; nec aliqua tagit terminum extrinsecum; nec mobile si mouere per partes proportionales spaci perueniret ad terminum; nec si mouere a partibus proportionalibus primo modo attingeret partem proportionalem. D

Infinite sunt partes continua finis multitudinem finis cathegoretice. D

De infinito cathegoretice an sit possibile recitatur duplex opinio. Una quod sic tam finis extensionem quod multitudinem quod intentionem. Et ostenditur pars affirmativa esse probabilior et magis concordare theologie. E

Solvuntur rationes contra eternitatem mundi sive admittatur infinitum cathegoretice sive non. F

Maius minus equalia accipiuntur duplicitate. Et similiter nomina proportionalia/ duplum/ tripulum. Uno modo coenunt infinitis; alio modo non. F

Infinitum addito finito infinites reddit totum infinitum / et quando finitus additus finito facit ipsum infinitum. F

Quomodo intelligendum est quod infiniti semper est aliquid ultra vel extra accipere.

Ad infinitatem intensam non sequitur perfectio simpliciter infinita; nec ad infinitatem finis quantitatem continuam aut discretam. B

Perfectio infinita duplex est. E

An unum infinitum possit esse maius alio infinito et excedere aliud. F

An infinitum habeat partes aliquatas. F

An revolutiones lune sint duodecuple ad revolutiones soles. F

An unum infinitum possit dici tripulum vel duplum ad aliud infinitum. F

An sit dabile infinitum in multitudine extensum et intensum. B

An sit de ratione infiniti quod sit incompletum; et aliquid eius in potentia. F

Quomodo imaginans infinitum dicitur figere aspectum. F

Quod creaturæ de nihilo producit ad quem sensum conceditur. B

Deus non habet plures perfectiones formaliter; sed est una perfeccio que eminenter includit perfectionem omnium. B

Non potest infinitum esse figuratum. B

Utrum creature conueniat per se non esse. D

Quomodo est potentia ad preteritum. J

Quomodo propositio de praeterito vera sit necessaria/ falsa/ impossibilis. J

Solvuntur rationes ponentium possibiliter infinitum finis opinionem oppositam. L

Multa de partibus proportionalibus continua arguntur et solvuntur finis ambas opiniones. L. Z

Questio. iii.

Utrum creature repugnet creare.

De duplice acceptione creare. Una quod concausam excludit generaliter. Alia que excludit causam subiectam non agentem. B

Neutro modo creature potest creare. B

Unde repugnet creature non posse agere sine subiecto presuppo

Xaa

## Inventarium libri secundi sententiarum

sito. Et reprobantur diuersae rationes a diuersis date. **A** quo producuntur qualitates circa eucharistic species. Itē vermis tē. an a deo tm. **F** Unde cause naturales determinantur precise ad effectum quantum ad individuum et nō ad alium eiusdem rationis. **A** n forma per corruptionē naturalē vere annihilitur. **E** Utrum creatura possit cōseruare effectū sine suo subiecto. **E** An creatura possit annihilare formam aliquam. **E** A quo producantur qualitates in sacramento altaris. **F** Annihilare capitur dupliciter. **E** **II** Quesitio. v.  
Utrum deus sit causa finalis omnium. **D** differentia est inter causam finalem et finem. Dupliciter accipitur causa finalis large et stricte. **A** Triplex est amor amicitie et concupiscentie; et amicitie et concupiscentie simul: cum notificationibus eodem. **A** Nulla operatio aut effectus per operationē acquiritur est causa finalis. **B** In effectib⁹ ordinatis causa finalis ultimi est causa finalis omnium priorum. **B** Non quicquid respōdetur ad propter quid est causa finalis. **B** Causa finalis p̄existit operationi: et nō est ignobilis eo quod est ad finem sibi rectam rationem intendatur. **B** Quomodo intelligitur q̄ causa finalis est primum in intentione et ultimum in executione. **B** Causa finalis non causat in suo genere cause nisi alie cause efficiens sc̄ et cetera etiam in suo genere causent. vnde nō est causa finalis nisi quando aliquid actu producitur. **B** Quid est finalis causa large. **C** Eiusdē effect⁹ possunt esse plures cause finales subordine. **D** Quilibet finis a voluntate p̄stitut⁹ amatur duplī amore. **D** Amor cōcupiscentie aliquando causatur libere et contingenter aliquando necessario et naturaliter. **D** Et talis amor quomodo est in potestate voluntatis. Ibidem. Aliquādo additū est causa finalis volitionis alterius. **D** Finis nolitionis duplī actu amatur vel oditur. **E** Aliquis actus volitionis est in potestate voluntatis: aliq̄s non ita et de nolitione. **D** **E** Quilibet quattuor causarū est specialis causandi modus et quo modo causat causa finalis non sicut obiectum: et an eius causa sit realis aut metaphorica. **F** Duplex est causatio cause finalis late explicatur. **B** Ad hoc q̄ causa finalis causet mouendo agentē non oportet q̄ habeat entitatem extra in re: sed potest non esse et finaliter cauſare sicut potest non existens amari: tamen nō mouet nisi fin suam entitatem realem. **D** Licet causa finalis nō sit realiter: tamen realiter causat. **D** Primus amor amicitie quo diligitor finis est causa efficiens secundū actus quo diligo eundem finē: et aliud ppter finem. **B** Causalitas cause finalis mediabitibus actibus volendi et nolendi quomodo differunt. **E** An cause possunt esse sibiūnicem cause. **Z** An primus actus voluntatis potest esse nolitio seu amor concupiscentie. **N** De causalitate cause finalis quando causet: an etiā quando non est et quomodo causet. **D** Dependentia causati ad causam quid est. **D** Amor finis non est causa finalis: sed est causa efficiens. **D** An possit sufficienter pbari ratione naturali q̄ omne agēs agit propter finem. **P** Quomodo agens naturale determinatur ex sua natura ad certum effectum. **P** In effectibus sive obiectis ad extra ordinatis ad eūdem finem semper prior est causa efficiēs posterioris: posterior causa finalis prioris: et ita opposito modo se habet in talibus causa efficiens et finalis. **Z** Non omnis effectus voluntatis create habet causam finalem a voluntate creata p̄stitutam. **Z** Quod manifestum est de effectu naturali: sed de libere producito: patet de prima volitione. Ibidem.

Causa finalis vel est p̄stituta ab agente particulari vel insulari. Uno modo deus nō est finis omnium sed secundo modo. **D** Utrum omnis actus amoris concupiscentie presupponat amorem amicitie: et omnis volitus nolitionem. **N**

### II Quesitio. vi.

Utrum angelus et anima intellectiva specie distinguantur. **D** Idem et diuersum sunt passiones immediate rei cōvenientes. **A** Distinguī specie essentiali vel accidentalē quid est. **A** Distincio non est nisi rerum singularium. **Z** Que res distinguuntur specie essentiali vel accidentalē. **A** Licet ultimum complementum et re accidentalē sit idem species: non tamen essentiali: quare differunt species. **E** Inclinatione anime ad corpus quid est. **C** Angelus et anima differunt species essentiali et seipsis. **B** Quomodo pares natura officio impares dicuntur anima et angelus. **L** Quomodo angelus et anima differunt differentijs cum non habent differentias. **D** Et quomodo differunt per posse perficere materialē cū hoc accedit anime. ibidem.

**II** Distinctio. ii. Quesitio. s.  
Utrum tempus sit mensura angelorum. **A** Quid sit mensura. **A** Res tripliciter cognoscitur: et finis hoc triplex est rei mensura. **B** Mensura proprie est qđ notificat quantitatē termini q̄ quadruplicē est: multitudinis extentionis durationis p̄fectionis. **B** Tempore mensuratur duratio motus rei permanentis et quietis. **B** An opere teat mensuram esse distinctā ab omnibus partibus mensurati. **E** Mensura quandoq̄ est in anima quandoq̄ in re extra. **B** Mensura quedam est perfectio: mensurato: quedam non est perfectio: mensurato: omnis autem mensura est notio: mensurato et ab eo distincta. **B** Res finis substantiam mensurari non potest ut talis est. **E** De quidditate motus et recitante opiniones contrarie. **D** Res successiva quid est. **D** Et quid vocatur successivum prop̄ se loquendo. Ibidem. Nulla res est successiva in esse: sed bene in fieri quod late ostendit. **D** Motui accidentis beperditio partis vel loci acquisitio vel acquisitione. **D** Motus non distinguuntur a mobili et loco. **D** Motua huius opinionis ponuntur. Ibidem. **E** Pro quo supponit motus. **D** **E** De tempore quod est mensura durationis: et de triplici eiusceptione. **F** **G** Item pro quo supponit tempus et quid precise dicit. Ibidem. An ad durationem angelī requiratur successio in actu: an sufficiat in potentia. **D** Duratio connotat successionem actu vel potentia. **D** Quae mensurantur tempore. **B** Duratio quid importat et an distinguuntur a re durante. **B** **D** Quomodo differunt duratio angelī et eternitas dei. Simpliciter esse suissim futurum esse in angelo et deo. **J** Mensura multitudinis angelorum est unitas perfectionis deus nulla extensionis. **Z** Quid sit mensura durationis angelī. **Z** Quid dicit eternitas. **Z** Tempus est mensura angelorum. **D** De differentia inter eternum et temporale. **N** Una est mensura durationis omnium mensurabilium. **N** Deus non mensuratur duratione: quia simpliciter infinitus. **D** Quomodo deus dicitur a sanctis mensurari eternitate. **D** Quomodo concordant loquentes de triplici mensura durationis. **P**

**II** Quesitio. iii.  
Utrum angelus sit in loco per substantiam suam. **A** Distinctio loci declaratur et explanatur. **A** An eiusdem locati possunt esse multa loca. **Z**

## in distinctiones eius. XLIII.

**A**n ultima sphaera est locus terre: an totum locus sue partis.  
**B**tres loci conditiones/continere/mensurare/conseruare.  
**C**Aliquid est in loco commensuratiue/dissimilitue et repletive. Et declarantur membra.  
**D**Aliquid est in loco sibi substantiam et sibi operationem.  
**E**An aliquis locus sit angelo naturalis vel violentus. Item distin. iiiij. q. s.  
**F**Angelus quomodo est in loco.  
**G**An corpus et angelus habent eundem locum: et an locus angelis continet solum angelum.  
**H**Angelus non est in loco per substantiam circumscripitive nec replete: sed dissimilitue.  
**I**Licet non dependet a loco in esse nec conseruari. ibidem.  
**J**No corpus cui angelus coassilit non est eius locus: sed locus illius corporis est locus angelis; sicut subiectum non est locus accidentis sibi inherenteris: sed locus subiecti est etiam locus sui accidentis.  
**K**Quomodo aliter est angelus in loco cui coassilit: et aliter in loco.  
**L**Utrum angelus determinat sibi certum locum quantum ad magnitudinem et paruitatem.  
**M**Utrum possit coassistere pluribus locis distinctis.  
**N**Utrum duo angeli possunt simul esse in eodem loco.  
**O**Quomodo celum empyreum dicitur angelis repletum: et quo modo semper dicitur repletum cum adhuc fieri potest additio ex saluandis.  
**P**Questio. iiiij.

**Q**Uid est motus localis.  
**R**Angelus moueri potest localiter per se et immediate: et non solum ad motum corporis cui coassilit.  
**S**Utrum angelus possit localiter in instanti moueri.  
**T**Utrum possit moueri de termino ad terminum et non per medium. E. ff.

**U**trum omnes angelii inter se personaliter discreti essentia spe cie sint distincti.  
**V**Diffinitio angeli sibi Damascenum.  
**W**Alia sibi Diony, ibidem cum declaratione particularum.  
**X**Diffinitio per leone reperitur et declaratur.  
**Y**Que dicantur differre specie essentiali.  
**Z**Omnes angelii sunt personaliter discreti.  
**A**Possibile est esse plures angelos in eadem specie.  
**B**An angelus sit corruptibilis: et quod dicitur immortalis.  
**C**Item quomodo dicitur semper mobilis et infatigabilis. ibidem.  
**D**Probabile est multos angelos de facto esse eiusdem speciei et solum numero differre.

**E**Questio. iiij.

**F**Utrum angelus cognoscatur et alia per essentiam vel per species a rebus acceptas vel a deo infusas.  
**G**Ratio cognoscendi accipitur multipliciter.  
**H**Intelligere per essentiam multipliciter accipitur.  
**I**De quadruplici acceptance speciei.  
**J**Recitur opinio tenentium species sensibiles et intelligibiles esse ponendas.  
**K**Recitur opinio contraria negans eas. D. J. L.  
**L**Reperitur distinctio inter noticiam intuitivam et abstractuam.  
**M**Non sunt ponende species sensibiles in medio. E. J. L.  
**N**Non oportet mouens et motum esse simul.  
**O**Non imprimitur species in sensu exteriori previa sensatione.  
**P**Aliquid imprimitur in organo sensus exterioris quod est obiectum alterius sensationis.  
**Q**Item imprimitur aliqua qualitas que nec est obiectum nec principium actus nec species. ibidem.  
**R**In sensu interiori imprimitur habitus vel species inclinatis ad similem sensationem.  
**S**Unde causatur primus actus phantasie.  
**T**Utrum prima cognitio phantasie sit intuitiva vel abstractua.  
**U**In una forma sufficit una noticia unius obiecti intuitiva.  
**V**Epilogus dictorum cum lata declaratione. J.

**W**Que ponantur in sensu interiori vel exteriori breuiter explicatur. ibidem. J. L.  
**X**Non oportet ponere species intelligibiles ad causandum prius intellectu.  
**Y**Ad eliciendum noticiam abstractuam intelligibilem: oportet precedere noticiam intuitivam vel habitum.  
**Z**A noticiam intuitivam intellectus formatur due abstractuam.  
**A**Noticie intellectuales intuitivae et abstractuam prime sunt omnes singulares vague.  
**B**Quomodo a vagis abstractuuntur magis determinate.  
**C**Quomodo abstractuuntur noticie yniuersales a pluribus singularibus.  
**D**De formatione noticiarum complexarum et adhesuarum.  
**E**Intellectus angelicus non intelligit per essentiam suam tam per rationem formalem cognoscendi.  
**F**Intelligit tamen per essentiam tantum per causam efficientem. ibidem.  
**G**Quomodo intelligitur quod noticia abstractua presupponit in eadem potentia noticiam intuitivam eiusdem obiecti.  
**H**Frustra ponitur species distincta ab obiecto et habitu tam in medio quam potentia huius organo. J. L.  
**I**Item. E. f. B.  
**J**phantasma quid est pro quo supponit. L.  
**K**Conceptus quid est quot modis accipitur. R.  
**L**Intellectus angelicus intuitivae cognoscit per essentiam obiectorum. R.  
**M**Angelus potest cognoscere noticia yniuersali abstracta a singularibus.  
**N**Angelus potest accipere noticiam adhesuam propositionis contingens per noticiam actualem non habitualem.  
**O**Angelus potest propositiones necessarias cognoscere per noticias terminorum si sunt per se note: aut per discursum si non sunt per se note.  
**P**De cognitione angelorum quam de facto habuerunt in principio sue conditionis: et quam nunc habent post confirmationem bonorum. A.  
**Q**Habere esse virtuale in causa quid est. H. H.  
**R**Quid cognovit angelus in principio creationis. V.  
**S**An autem cognitionem tunc accepit a rebus vel per revelationem aut habitus infusos/dubium est. ibidem.  
**T**Angeli ante confirmationem non cognoverunt deum intuitivae nec abstractuam distincte.  
**U**Habuerunt tamen clarioram noticiam dei quam homo naturaliter ex suis naturalibus.  
**V**De cognitione angelorum post confirmationem. A.  
**W**Arguitur quod species sunt ponende: et soluuntur multe experientie: autoritates philosophi et commentatoris declaratur multipliciter. B. B. et deinceps.  
**X**Item experientia de albo viso per vitrum rubeum: de colore viridi oculorum: de baculo appetente fracto in aqua et aere partim posito: apparentia rei in minori quantitate in propinquum et in distanti: de viso per medium densum et rarum: et similiter multa et late soluuntur. L. L. D. D. E. E. F. F. G. G.  
**Y**Ad rationes in oppositum respondeatur. H. H. J. J.  
**Z**Ad autoritatem philosophi et commentatoris. L. L. ibidem.  
**A**Quomodo color dicitur mouere medium et medium sensum pulchre explicatur ad communem perspectuam. V. V.  
**B**An cognitione angelorum sit vesptina aut matutina dicenda. D. D. D.  
**C**Distinctio. iiiij. Questio vna.  
**D**Utrum angelii boni et malii fuerunt in sua creatione donis glorie/gratiae et nature perfecti.  
**E**Deus potuit angelos creasse perfectos in natura gratia et gloria. A.  
**F**Beatitudo dupliciter accipitur. Uno modo ut includit visionem/fruitionem/etationem. Alio modo priuatuerit dicit omnes defectus pene et culpe exclusionem. A.  
**G**Nulli angelorum in principio creationis fuerunt perfecte beatissimo modo. B.  
**H**Omnes angelii fuerunt in beatitudine creati secundo modo priuatuerit. B.  
**I**Utrum omnes angelii sunt in gratia creati. De hoc recitantur.

X. aa. ij

## Inuentarium libri secundi sententiarum

opiniones contrarie ambe probabiles: neutra certa. **L.** **D.** **E.**  
**T**riplex acceptio gratie: pro omni dono nature superaddito. p  
dono libero arbitrio additivo virtutes: vel pro gratia gratum  
faciente. **E.**  
**S**oluuntur rationes hincinde similius opiniones. **F.**  
**Q**ua congruentia gratia comparatur semini: et qua liberum ar  
bitrium. **G.**  
**U**trum angeli mali in primo instanti creationis poterant esse  
miseri. **H.**  
**D**e duplice miseria culpe et pene. **I.**  
**E**t qd utroq modo angelus potuit simpliciter loquendo esse mi  
ser. ibidem.  
**U**trum angelii boni fuerunt sive beatitudinis prescij: et qualis  
fuit certitudo in angelis bonis. **J.**  
**D**e multiplici certitudine ex parte intellectus et affectus. **K.**  
**A**ngeli mali an poterant esse prescij sui casus: et an de facto fue  
runt prescij. **L.**  
**D**istinctio. v. **Q**uestio ynica.  
**U**trum angelus meruit suam beatitudinem in instanti creatio  
nis: vel in mora temporis posterioris.  
**A**n angeli meruerunt suam beatitudinem. **M.**  
**A**ngelus prius meruit et post beatitudinem accepit. **N.**  
**D**iuersae opinione qn angelus meruit. **L.** **D.** **T.**  
**D**e mora angelorum in naturalibus merito et premiationis. **O.** **E.**  
**Q**o in nunc premiationis et instanti mortis nullus potest de  
mereri. **E.**  
**A**ngelorum meritum duratione precessit premium. **E.**  
**M**ora meriti in omnibus angelis fuit equalis. **E.**  
**A**ngeli creati sunt uniformes et nullus in culpa. **E.** **H.**  
**P**robabile est quilibet angelum aliquando fuisse in gratia. **E.**  
**Q**uando boni meruerunt: et mali angeli demeruerunt. **F.**  
**U**trum angelus potuit mereri in instanti. **M.**  
**U**trum more meritivel demeriti angelorum fuerint instantanee  
vel indivisiibiles. **H.**  
**D**istinctio. vi. **Q**uestio ynica.  
**U**trum primum peccatum angeli pertinens ad superbiam fue  
rit simpliciter irremediabile.  
**D**uplex est actus voluntatis yelle et nolle: et duplex yelle: amic  
tie et concupiscentie. **A.**  
**P**rimus actus voluntatis ordinatus est yelle amicitie ordinata  
sum: et primus inordinatus est yelle amicitie inordinatum. et si  
primus actus ordinatus est etiam sequentes ordinati sunt. **B.**  
**D**uplex est affectio iusti et commodi. **B.**  
**D**e triplici iusticia/ gratuita/moralis/ et innata. **B.**  
**V**oluntas quia libera habens in sua potestate actus suos qua  
rum ad substantiam et intentionem tenetur se refrenare fin re  
gula iusticie. **B.**  
**P**rimus actus inordinatus est amor amicitie sui. **C.**  
**P**rimus actus inordinatus est concupiscentie fuit yelle beatitudi  
nis. **D.**  
**D**e diuersis inclinationibus appetituum. **D.**  
**A**ppetitus beatitudinis potest tripliciter esse inordinatus. **D.**  
**P**rimum peccatum luciferi reducitur ad superbiam. **E.**  
**D**e quatuor speciebus superbie et earum distinctionibus: et qd  
superbia dupliciter accipitur. **E.**  
**P**rimum peccatum amoris concupiscentie primi angelii reduci  
tur ad luxuriam. **F.**  
**M**ultiplicita peccata secuta sunt primos inordinatos amores  
amicitie et concupiscentie. **G.**  
**U**trum diabolus odierit deum: vel utru in se: vel in ordine ad  
effectum: et an deus aliquo modo possit odiri. **H.**  
**P**eccatum dupliciter dicitur irremissibile: de potentia absoluta  
et ordinata. **I.**  
**P**eccatum primi angelii non fuit irremissibile qd diu fuit viator:  
sed eius peccata continuata ad terminum yle facta sunt irreme  
diabilia finis potentiam ordinatam dei. **J.**  
**N**on semper voluntas conformans se inclinationi naturali est re  
cta: sed frequenter distorta moraliter: sed conformans se legi na  
turali semper est recta. **K.**  
**A**ngeli boni affectione comodi volentes beatitudinem non peccas

uerit: qd illa affectio regulata fuerat affectione iusticie. **Z.**  
**L**uxuria dupliciter accipitur. **F.**  
**I**n quibus consistit. Ibidem.  
**A**maritia dupliciter accipitur. **F.**  
**D**istinctio septem vitiorum capitalium per numerum septenarium  
non videtur sufficiens. **F.**  
**C**ur dicuntur virtus capitalia. Ibidem.  
**P**resumptio quid est. **G.**  
**A**mbitio quid est. **G.**  
**L**ontingit loqui de peccato quantum ad eius inchoationem/con  
summationem/et confirmationem. **G.**  
**A**ppetitus beatitudinis est appetit naturalis/ quomodo et ad  
quem sensum conceditur. **Z.**  
**A**n ois volens vel credens antecedens: velit aut credit sequens. **D.**  
**Q**uomodo intelligendum est qd sic ut principium in speculabili  
bus: ita finis in operabilibus. **Z.**  
**U**trum angelus potuit appetere equalitatem dei. **L.** **M.** **N.** **O.**  
**E**qualitas dei potest concupisci: licet sit impossibilis: et hoc vo  
luntate complacentie: non efficaci vel imperativa. **M.**  
**E**lectio dupliciter accipitur fin duplex yelle complacentie et im  
perativum. **N.**  
**I**bide quomodo electio non est impossibilium.  
**O**biectum voluntatis est ens sive apprehensum in ordine ad se  
vel ad aliud. **N.**  
**A**n angelum esse eadem deo sit aliquid. **D.**  
**A**n impossibile comprehendatur sub obiecto voluntatis. **D.**  
**A**liquis potest yelle se non esse antecedenter et efficaciter. **D.**  
**A**liquis potest yelle antecedens et nolle consequens: similiter et  
credere antecedens et non consequens: dum ignorat vel non aduerit  
ipm esse consequens: secus si aduerterit ipm esse consequens. **D.**  
**Q**uale fuerit peccatum inferior angelorum a lucifero. **P.**  
**D**e potentia dei absoluta nullum peccatum est irremissibile: se  
cus finis ordinatam. **J.**  
**A**ngelus apostata pluribus peccatis peccauit. **J.**  
**Q**uadiu angelus fuit in via: petra sua fuerunt remissibilia. **J.**  
**D**istinctio. vii. **Q**uestio ynica.  
**U**trum obstinatio diaboli in malo stare possit cum libero arbitrio.  
**D**iuersae opinione de causa et effectu obstinationis diaboli. **N.** **B.**  
**D**e quadruplici bonitate naturali ex genere morali et meritoria.  
Item dist. viii. Ibidem.  
**D**e quadruplici malitia origina. **B.** **E.**  
**A**ngelus damnatus necessario est in aliquo actu voluntatis. **D.**  
**A**liquis actus voluntatis in angelo malo non est in eius po  
testate: sed immediate a deo. **D.**  
**A**liquis actus repugnans omni peccato est in angelo bono. **E.**  
**E**t qd talem actum in illa creatura potest impedire. Ibidem. **E.**  
**S**tante actu beatitudinis in voluntate non potest ipsa volun  
tas in peccati actum. **E.**  
**A**ngelus bonus est impeccabilis divina voluntate: non sua pro  
pria natura. **E.**  
**A**ngelus malus non potest in actum bonum moraliter vel mes  
triorie. **F.**  
**A**ngelus malus non potest carere actu malo qui immediate pro  
ducitur a deo: et qd deus causat odium sui in voluntate diaboli  
finis opinionem aliquorum. **G.** **H.**  
**A**ttamen propter hoc deus non est autor mali: neque peccator.  
Ibidem. **H.**  
**A**ngelus in malo obstinatus potest in actu boni ex genere. **J.**  
**D**e triplici libertate/a coactione/a seruitute/a necessitate. **Z.**  
**A**seruitute culpe et pene angelii boni sunt liberi. **L.**  
**O**ppositum est de damnatis. Ibidem. **Z.**  
**I**am boni qd mali angelii sunt liberi a coactione. **Z.**  
**O**bstinatio et confirmatio tollit libertatem necessitatis in an  
gelis. **M.**  
**L**iberum arbitrium per confirmationem elevatur: per obstina  
tionem deprimitur. **M.**  
**U**trum aliquis locus sit demonibus discouenies et penalit. **N.** **O.**  
**A**n demones volentes tentare hominem inde gaudent et les  
tentur. **O.**  
**Q**uo se habet qd voluntate ad loca quibus detinentur demones. **O.**

## in distinctiones eius. XLIII.

Non omne volitum consecutum generat delectationem. **D**  
Quomodo aliquis locus est disconueniens demoni. **D**

Distinctio. viiiij. Questio. s.

Utrum angelii naturaliter incorporei possint assumere corpora; et in eis exercere vite opera. **E**

Exponitur questionis titulus antiqua opus, tagit de questione. **A**  
Angelii naturaliter sunt incorporei; et soluuntur autoritates opposite. **B**

Quid sit spiritum assumere corpus; et declarantur membra notificatio. **C**

Omnis divine apparitiones facte sunt per angelos in persona dei loquentes. **C**

Huius assumit corpora secundum quod conuenit sive operationi; et unde formatur illa corpora; et declaratur modus assumendi corpora. **D** **E**

Quas operationes operari possunt in corpore; ibi assumptis angelii. **F**

Angelus non potest in opera vitalia per corpus assumptus; nec potentie vegetative; nec sensitiva. **G**

De incubis et succubis quid tenendum. **H**

Quod omnis cognitio quam habet angelus in corpore assumpto; est intelligibilis. **I**

Quomodo apparentie operationum vitalium quas ostendunt angelii boni in corporebus assumptis; excusantur a fictione; et quid sit fictio. **J**

Ad quod angelii assumunt membra corporis alicuius; cum non sentiantur. **K**

De comedione angelorum et christi post resurrectionem. **L**

In cibus sit conuersus in corpus christi gloriosum; quem comedit post resurrectionem. **M**

Quare abraham angelis cibum obtulit; cum intelligeret eos non fore homines. **N**

Quomodo angelus possit formare voces; et an indigeat plectro lingue ad hoc ut formet vocem. **O**

Distinctio. iiij.

Utrum demones humana corpora possidentes illabatur animabus; et suis prestigijs illudant humanis sensibus. **P**

Demones non prohibiti possunt humana corpora intrare; realiter commouere; affligere et turbare; nec potest corpus spiritui resistere; et cur hoc deus permittat fieri. **R** **S**

Soluuntur autoritates sonantes in contrarium. **T**

Illabi quid est et quid dicit; cui conuenit respectu rationalis creature; an soli deo. **U**

Demonem illabi anime; cui potest esse presens substantialiter; est impossibile; soli vero deo possibile. **V**

Differentia inter errorem/delusionem/et prestigium. **W**

Illusio contingit tripliciter; et illud late per subdivisiones explicatur. **X**

Demonem obsecere corpus quid est. **Y**

Et quid dicit obsessio demonis. **Z**

Aliquid esse intrinsecum alicui intelligitur dupliciter. **A**

Utrum demones suis prestigijs possint illudere sensus humanos. **B**

late et pulchre explicatur hoc dubium. ibidem. **C**

Utrum demones possunt facere miracula. **D** **E**

Miraculum dicitur sive opus insolitum quantum ad factum/et quantum ad faciendi modum. **F**

Miracula vera et miracula falsa que sunt. **G**

Miraculum quid est. **H**

Angeli sive boni sive mali quid possunt producere ad extra; an formam aliquam substantialiem/vel accidentalem. **I**

An carmina et incantationes habent aliquam causalitatem respectu effectuum eos consequentium. **J**

An licet tollere maleficium intentione curandi maleficatum. **K**

Utrum deus possit malas cogitationes immittere; et quid est et quotupliciter accipitur immittere cogitationes. **L**

An demon possit coquellere ad cogitationes malas. **M**

Documenta inoralia ad vitandum cogitationes malas et turpes. **N**

Utrum diabolus possit in nobis malas affectiones incendere. **O**

Differentia inter incendere et immittere cogitationes et affectiones. **P**

Distinctio. ix. Questio. s.

Utrum angelorum ordines in hierarchia triplici secundum bona gratitudo et officia sunt distincti. **Q**

Hierarchia quid sit et unde dedicatur. **R**

Hierarchia est triplex; diuina et angelica et humana; et describuntur membra secundum Dionysium et alios. Et unde sumuntur eorum distinctio. **A** **B** **C**

Ordo quid sit distinctiue; et quod probabiliter sustineri possit quod omnes angelii eiusdem speciei sunt eiusdem ordinis. **D**

In qualibet hierarchia sunt tres ordines; quos diversimode distinguunt Dionysius et Gregorius. et unde sumuntur eorum distinctio. **E**

De nominibus ordinum quod a donis imponuntur eis; et a quibus donis sunt imposita. **F**

Probatur angelorum multitudo innumera. Item tres hierarchie et nouem ordines. **G**

Urim distinctio initiativa est a naturalibus bonis completiue a gratuitis. **H**

Ad quem sensum de singulis ordinibus aliqui dicant cecidisse. **I**

In numerus angelorum sit magnus; ibi de angelorum numero quod maximus est. **J**

Utrum omnes angelii eiusdem ordinis sunt eiusdem speciei. **K**

Recitatitur opus sancti Thome et Bonaventurae. Et eis recitatis ac dimissis ponitur responsio. **L**

Utrum ad singulos ordines angelorum fiat assumptio hominum saluandorum. **M**

Utrum omnes homines beatificandi sint assumendi ad ordines angelorum; recitantur tres opiniones. **N**

Utrum prelatio ordinis ad ordinem in iudicio euacuabitur. **O**

Triclicher aliquid dicitur aliud excedere. **P**

Utrum omnes angelii eiusdem ordinis sint equales. **R**

Utrum in hominibus est statuum distinctio ponenda siue in animalibus sicut in angelis. **S**

Questio. iiij.

Utrum per actus hierarchicos superiorum ordinum angelii possunt inferiores illuminando mentaliter eis loqui. **T**

De tribus actibus hierarchicis/purgare/illuminare/perficiere quod non distinguuntur realiter; et quod existunt in inductione scientie. **U**

Utrum angelus possit videre actu interiori creature rationis; recitatitur opinio quod non de hinc recitatur opposita quod sic. **V**

Angelus nature sive derelictus et ceteris paribus si permittitur et est debita instantia et ceteris potest cognoscere intuitu cognitions et affectiones creature. **W**

Quod probatur multis rationibus. ibidein. **X**

Exponunt scripture quod solus deus cognoscit secreta cordis. **Y**

Utrum angelus possit causare noticiam alicuius obiecti in intellectu alterius angelii vel hominis. **Z**

Recitantur due opiniones. **A** **B**

Quid potest intelligere intellectus viatoris. **C**

Angelus nihil potest causare in alio angelo; nisi per modum obiecti. **D**

Habitus in proprio subiecto habet duplice actionem in alio solum vnam. **E**

Quid est loqui mentaliter. **F**

Quid est audire mentaliter. **G**

Quid intelligitur per actum hierarchicum; et quod est unus in res scientie inductione et triplice nominatione. **H**

Purgare/illuminare/perficiere/pro quo supponunt; et quid continent. **I**

De locutione angelorum plura habentur; et de auditio eiusdem. **J**

Angelus potest angelo loqui et ab eo audiri; tam superior; inferior; quod econuerso. **K**

Inferior; loquendo superior ei non illuminat; et que differentia inter illuminare et loqui. **L**

Angeli superiores possunt inferiores illuminare; et illuminando loqui eisdem. **M**

Utrum angelus videntis cogitationes alterius videat etiam obiecta; ad quod ponuntur propositiones. **N**

Angelus videntis intuitu cognitionem alterius non videt intuitu obiectum. **O**

Angelus videntis cognitionem universalis; potest videre intuitu obiectum si fuerit conceptus universalis; habens tamen esse obiectum in intellectu. **P**

Angelus videntis cognitionem singularis alterius potest cognoscere eius obiectum abstractum; confuse vel distincte singulariter. **Q**

¶ aa ij

## Inventarium libri secundi sententiarum

- Inter rememoratiue vel per discursum. 3  
 Quam cognitionem unus angelus in alio causare possit; late explicatur per plures distinctiones. 2  
 Non est in potestate angeli loqui vni et non alteri eque approximato; potest tamen virtute diuina cōcurrere respectu vnius, et non alterius. 2  
 Que differentia inter audire et videre mentaliter. D  
 Angeli inferiores aliqd ignorat qd nouerunt superiores. N  
 Quomodo videns verbum videt omnia. N  
 Utrum omnes angelii boni nouerint mysterium incarnationis adhuc futurum. D  
 An demones nouerint iesum in carne pdicatē fuisse filium dei. P  
Distinctio. x. Questio vna.  
 Utrum omnes spiritus intellectuales a solo deo mittantur ad homines viatores. D  
 Angelum mitti est ipsum ministerium aliquod superiorum auctoritate circa aliud exercere. A  
 Et potest fieri cum locali motu angeli vel non. Ibidem.  
 Angelii mittuntur ad viatores; quod ostendit auctoritate scripture et congruentia. B  
 Omnes angelii mittuntur ad intra vel ad extra. E  
 An angelii mittantur ad homines viatores. B  
 An omnes angelii boni mittantur. C  
 An angelii mali mittantur a deo. D  
 An solus deus; an etiam angelus mittat angelum. E  
 An angelus dicatur minister angeli cum ab eo mittitur. E  
 Gabriel missus ad virginem fuit de superiori hierarchia. E  
 Angelii mali etiam a deo mittuntur; licet in tali missione alia sit intentio dei; alia diaboli. vt patet in Job. D  
 Missio malorum quid est. D  
 Per auctoritatem a solo deo angelii mittuntur; tamen ministeria liter vnius angelii quandoq; mittritur ab alio angelo. E  
Distinctio. xi. Questio vna.  
 Utrum cuilibet homini depuratur bonus angelus a nativitatibus sue principio/ vloq; ad vite terminum sue custodie assignatus. D  
 Homo indiget custodia angelica; licet habeat liberum arbitrium vt violenter non possit; quia mobilis est; et ad malum pronus. A  
 Ad custodiā hominis angelus bonus depuratur a principio nativitatibus; ad quod adducuntur cōgruitates ex parte dei. B  
Ex parte hominis. E  
 Per custodiā hominis non minuitur dignitas angelii. B  
 Et quare hoc. Ibidem.  
 Non cessat angelica custodia qdū homo est in via. D  
 Effectus angelice custodie est respectu boni prouocandi; et maiori prohibendi corporis et anime; et ideo non deest obstinatissimo; nec nondum genito infantis; sed nec antichristo. D  
 Soluuntur auctoritates que videntur sonare in oppositum. E  
De duodecim effectibus angelice custodie. E. F  
De septem effectibus fin. Cancel. Parisen. B  
 Anima extra corpus non depuratur custodia; nec embrio inanimate saltem specialis. D  
 Ad quem sensum dicitur angelus quādoq; ab homine discedere et eum derelinquere. E  
 Christus habuit angelos ministros non custodes; et quomodo differunt custodia angelica; et ministerium angelicum in consnotato termini. B  
 Angelus confortans christum in agonia non custodiuit eum; et quomodo confortatio esse possit sine custodia; et qd est confortatio duplex/potestatiua et ministerialis. J  
 Licet christus passus est angelum tentatorem; non tamen habuit custodem. J  
 Angelii per custodiā merentur augmentationem gaudij non essentialis sed accidentalis/intensiu et extensiue. 2  
 Gaudium fin intensionem et fin extensionem quid est. 2  
 Gaudium essentialis et accidentale in beatitudine quid est. 2  
Ex dānatione custoditi nō tristatur custodiens angelus. 2  
 Non solum cuilibet homini; sed etiā cuilibet prouincie deputat specialis angelus ad custodiā. 2  
 Angelus bonus resistit angelo bono in custodie officio; et quomodo sine pacis perturbatione sit talis resistentia. 2
- Distinctio. xij. Questio. s.
- Utrum materia prima sit entitas positiva a forma realiter distincta; recitatur opī. contrarie. A  
 Ista nomina actus et potentia multipliciter equivocantur; sic ens in actu; ens in potentia. B  
 Hoc aliquid est compositum substantiale; et quare hoc aliquid dicitur compositum. E  
 Que solent attribui materie fin p̄m. L  
 Materia prima est entitas positiva a forma substantiali et accidentaliter realiter distincta. D  
 Quomodo materia est ens in actu et etiam in potentia. F  
 Materia prima est terminus creationis. F  
 Quomodo distinguuntur generatio ab alteratione. B  
 Quomodo intelligendū q; materia nec est quid; nec qualē nec quantum. B  
 Quomodo materia potest stare nuda ab omni forma accidentali et essentiali; soluuntur rationes sancti Thome. D  
 Utrum materia in principio creationis ante omnem diem fuerit nuda. 2  
 Si materia separaretur ab omni forma ubi esset; aut in loco; vel extra locum. J  
Questio. ii.  
 Utrum celum habeat materiam eiusdem rationis cum materia elementorum et mixtorum. D  
De intellectu textus Genes: et triplici operatione/creationis/distinctionis/ornationis; ibi descripta; et quibus diebus singula describuntur. A  
 Materia accipit hic pro altera parte cōpositi substancialis. B  
Recitant opiniones; utrū in celo sit materia; cū suis rōnib;. B  
Sūmilariter de hoc posito q; celum habeat materiam; an sit eiusdem rationis cum materia inferiorum; recitatur opiniones; et hincide soluuntur rationes. Ibidem. B. C. D. E  
Quid est materiam appetere formam. F  
Unde incorruptibilitas celi si habet materiam eiusdem rationis que appetit aliam formam. F  
Corruptibilitas vnde prouenit rei alicui. F  
Similiter de celo est incorruptibile; et q; materia celi appetit aliam formam. F  
Quomodo cōceditur q; materia elementorum habet priuationem annexam. F  
Materia indifferenter omnem formam appetit; non plus perfectam q; imperfectam. F  
Res per quid differunt; an per aliquod extrinsecum. B  
Operatio que est a forma arguit esse specie; s; nō dat specie. B  
Corruptio rerum non est ex tali appetitu materie; sed ex contrario. F  
An illa de rigore verborum vera sit; materia habet priuationem annexam. F  
Non omnis diuersitas speciuoca est a forma; sed aliqua a materia. B  
Quid materia est ppe nihil cū accidentia sunt imperfectiora. B  
Comparantur opiniones de eo an celum habeat materiam; et an eiusdem rationis; que magis naturalis; q; magis theologica. B  
Materia informis creata est ante omnem diem ordine nature non temporis. 2  
An fuerit aliqua mora inter creationem materie et productionem lucis prima die; ponitur duplex opinio. 2  
De celo empy;eo quando fuerit creatum; et an significatum per celum cum dicitur. In principio creauit deus celū et terrā. 2  
Distinctio. xiii. Questio vna.  
Utrum lux a nocte primam distinguens die/ causet lumē tanq; distinctam a se qualitatem. A  
Quid importat nomine lux principaliter. qd trāsumptive. A  
De quidditate lucis recitatur tres opiniones. B  
Circa modum distinctionis diei a nocte / recitatur opinionea grecorum et latinorum. E  
Lux prima die creata suo motu circulari distinxit diem et noctem. E  
Lux corporalis non est substantia. E  
Lux est qualitas accidentalis/inherens luminoso. E

## in distinctiones eius. XLIII.

Lumen est qualitas eiusdem nominis cū luce fin negantes species sensibiles in medio. **F**  
Sed fin alios ponentes species est species lucis. **Ibidem.**  
Dupliciter potest intelligi lucem primā die creatam circulariter moueri. **B**  
Lux et lumen quomodo differunt in connotato. **F**  
Lux creata fuit in oriente; et nō fecit primo mane; sed primo vespera. **B. b**  
Lux solis est accidens solis inseparabile per naturam; sed separabile per deum. **J**  
Sol illuminando aerem bene depuratur et producit in eo lucem remissam; que non videtur propter eius remissionē ac aeris raritatem; terminat inde visum condensato aere in nubem. **Z**  
**Distinctio. viiiij. Questio vñica.**  
Utrum aque superiores per firmamentū ab inferioribus diuisse die secunda; sint de celesti vel elementari materia.  
Recitatūr diuerse opinione de aquis que super celos sunt; an sint aque elementares. **C**cluditur q̄ sint celum crystallinū siue p̄imum mobile; sic dictum aqueum propter conuenientiam cum aqua in diaphaneitate. **A. D**  
Nomen aqua in textu *Genes*is equiuocatur fin triplicem accpcionem. **B**  
Qd supra firmamentū ponitur aliud celum mobile et motu proprio mouetur firmamenti. **C**  
Celū tripliciter accipitur: proprie large et metaphorice. Et caspiendo proprie capitur absolute vel connotatiue. **E. F**  
De numero celoz multiplex positio. Una ponit tres. **I. sydereū/ crystallinū et empyreū; et cur sic nominantur. B**  
Alia positio q̄ sint decem celo. **I. septem planetarum firmamentū/crystallinū et empyreū. H**  
Tertia positio ponit tres celos: aereum/ sydereum/ supersydeum. **J**  
Quarta positio ponit septem: aereum/ ethereum/ olimpium/ igneum/ stellatum/ crystallinū/ empyreū. et fin aliquos sub diuiduntur. **J**  
De celo empyre specialiter agitur: an sit ponendum. **Z**  
Utrum celum moueat a propria forma/ vel ab intelligentia; et ponitur duplex opinio probabilis. **L. M**  
Utrum celum empyreum influat in ista inferioria. **Z**  
Celum empyreum cur sic dicitur: et p̄imum mobile aqueum; quare dicitur locus beatorum. **Z**  
Quō inaīata et irronialia dicunt deū laudare et benedicere. **Z**  
Quomodo intelligitur: nihil mouetur a se/ per se et primo. **Z**  
Quomodo sapiens dominatur astris. **D**  
An astra possunt inclinare hominis voluntatem. **D**  
An celum habeat aliquam actionem in animam sensitivam/ intellectivam/ voluntatem tē. **P. D**  
De ordinando intellectum aut voluntatem. **D**  
An astrologi possunt certe cognoscere tempestates futuras. **D**  
An in innovatione mundi celum quiescer violenter vel natura liter. **M. N**  
Cur et ad quid celum mouetur. **D**  
An intelligentia mouens celum moueat contingēter libere vel necessario. **N**  
Utrum celum mouetur naturaliter et an fin naturam propriā vel communem. **M. N**  
Utrum deus immediate moueat p̄imum mobile vel medianā te creatura. **D**  
Qualem actionem habeat celū in elementa mixta/ animata bruta/ homines tē. late explicatur. **P**  
Utrum celum per astra agat in hec inferioria. **P**  
**Distinctio. ix. Questio vñica.**  
Utrum elementa ex quibus constant animantium corpora; rea liter manent in eis substantialiter.  
Recitantur op̄i. Anicen. et cōmen. cum op̄i. opposita. **A**  
Elementa non manent fin substātiā in mixtis; probatur multipliciter. **B**  
Ita simplex est forma mixti sicut elementi. **C**  
In mixto manent qualitates similes qualitatibus elementorū fin speciem. **C**

Non fin gradum. **D**  
Mixta componuntur ex elementis virtualiter. **D**  
Et quomodo elementa manent in mixto. **B**  
Ad quē sensum elementa dicuntur manere in mixtis: et quomodo elementa componuntur ex mixtis. **D**  
Quando elementa concurrunt ad generationem mixti nō producitur mixtum actione elementorum. **D**  
Quomodo differunt mixtio et generatio simplex. **E**  
Exponitur diffinitio mixtionis. **C. D. E**  
Que habent corruptionem intrinsecam et que extrinsecam. **E**  
Lineres ex combustionē ligni non sunt terra; nec aqua expresa vel distillata est elementorum aqua. **E**  
Propter formam mixti non ponitur forma corporeitatis. **E**  
Diuerse virtutes accidentales nō exigunt diuersas naturas specificas. **J**  
Utrum anime sensitivae brutorum producantur de aliquo vel de nihilo. **D**q̄ non transfunduntur a generante; sed educuntur de materie potentia. **F**  
Quare aues et volatilia dicuntur produci de aqua; et nō potius a terra vel aere. **G**  
Quomodo omnia creata sunt propter hominem tam pro statu innocentie q̄ pro statu hominis lapsi; sed tamē multū differēter; licet puniatur; et ultimā propter deum. **H**  
Quomodo et ad quem sensum dicuntur mixta produci nūc ex hoc elemento: nūc ex alio. **G**  
**Distinctio. xv. Questio vñica.**  
Utrum sicut anima vegetativa/ sensitiva/ intellectiva in eodem homine; ita eiusdem anime potentie inter se et ab ipsa anima realiter sint distincte.  
Recitantur opinione de pluralitate formarum. **A**  
Declarat opinio **O**clā de distinctione aie intellective/ sensitive et forma corporeitatis; adducuntur rationes pro eadem. **B**  
Prefertur opinio de unitate forme substantialis. **C**  
In hoīe est tñm una forma substantialis; que est intellectiva/ sensitiva et vegetativa; et forma dans esse corporeum; quod probatur autoritatibus. **E**  
Solutio rationum de pluralitate formarum. **D**  
Qd accidentia materialia immediate inherētē materie. **D**  
Corpus christi in sepulcro fuit materia prima qualificata accidentiter sine forma substantialitatis. **E**  
Reliquie sanctorum honorātur propter materiam que fuit easdem in sanctis; nō propter formam inexistētē nūc; que nūq̄ fuit pars sanctorum. **H**  
Homo non componitur ex anima et corpore de substātia; sed ex corpore de quantitate. **E**  
Actus appetendi in sensu et nolendi idem in voluntate nō contrariantur etiam respectu eiusdem obiecti. **F**  
Actus diuerorum apperitum quō possunt dici contrarij. **C**  
Sicut diuersi actus in intellectu; ita diuerse appetitiones in appetitu simul esse possunt. **E**  
Respectu eiusdem obiecti potest haberi actus vñus naturaliter et alijs libere. **F**  
Sensationes inherētē toti compōsito. **F**  
Divisibile potest inherētē indivisibili; dū illud indivisibile per sui replicationē inherētē divisibili subiecto. **F**  
Apprehensio intellectiva quid est. **F**  
Utrum anima separata possit sentire. **F**  
Potentie sensitiva eiusdem forme non distinguuntur nisi incluant organū; tunc distinguuntur ratione organi. **J**  
Quomodo actus et potentia diuidunt omne genus seu p̄tinēt ad idem genus. **Z**  
Principium immediatum non est semper in actu. **Z**  
Quomodo eadem res potest esse in diuersis predicationēs. **Z**  
Exponitur illud **Dionys**. spiritus diuiditur in substātiā/ virtutē et operationē. **Z**  
Recitatūr opinio q̄ potentie intellective distinguuntur ab anima intellectiva cum autoritatibus et rationib⁹. **Z**  
Recitantur opinione opposite et eligitur una q̄ nullo modo distinguuntur anima intellectiva et eius potentie. **D**  
Qd eiusdem rei imponuntur noīa nō synonyma propter cōnotat⁹

## Inventarium libri secundi sententiarum

tionē diuersarū rerū. Qd illa noīa intellectus/volūtas signi  
ficāt idē oībus modis substractiae; sed diuersa formaliter. M  
Nomen potentia in genere et specie dupliciter accipiuntur. M  
Potentie accipiendo vt supponunt pro aggregato ex principio  
et actu distinguuntur inter se et ab anima. M. N  
Accipiendo autem vt supponunt pro principio non pro actu: sic  
neq ab anima nec inter se distinguuntur: quod probatur au  
toritate et ratione: sed neq distinguuntur ratione. N  
Exponuntur autoritates in contrarium adducere. O  
Et respondetur ad rationes. P  
Distincte operationes nō requirunt distincta principia semper. P  
Male allegatur: potentie distinguuntur per actus. P  
Quando ex distinctione actuum arguitur distinctio potentiā;  
et quando non. pulchie ostenditur. P. N  
Consequentia permutata quando valet. O  
Qd non quodlibet ex quolibet potest generari. M  
Potentie anime rationalis non distinguuntur formaliter. R  
Quomodo homo dicitur intelligere per intellectum. S  
Utrum concedendum sit q intellectus sit voluntas: et q anima  
intelligit per voluntatem: et vult per intellectum. S  
De differentia intellectus agentis a possibili. T  
Demonstrari potest q aia rationalis est forma corporis: non au  
tem q sit immaterialis et incorruptibilis. T  
Qd anima intellectua est tota in tota τc. E  
Quomodo idem potest moueri et quiescere et a se ipso distare: et  
q distare et mouere accipiuntur dupliciter. E  
Utrum anima possit informare materias discontinuas. E  
Utrum intellectus actus se habeat respectu intellectionis. E  
**D**istinctio. xvii.  
De constitutione viri quoad corpus et animam; et paradiſo ha  
bitationis sue loco.

### Questio. i.

Utrum anima rationalis sit ex traduce.  
Duplicis intellectus eius quid est esse ex traduce. Recitant op  
iones et errores quinque de origine anime. B. L. D. E. F. S.  
Anima rationalis non est producta de substâlia dei: nec produ  
cta ab intellectu: nec ex traduce. O  
Aliqua dicuntur esse eiusdem generis dupliciter. D  
Ad productionem anime nō cōcurrunt aliqua virtus naturalis. D  
Non omne conueniens nature inferiori/conuenit superiori. I  
Hic generativa non est frustra in homine: licet nō concurrat ad  
anime productionem. I  
Anima a solo deo creatur et creando materie infunditur. L  
Opinio platonis q anime simul create sunt in celis/et eius re  
probatio. L  
Opinio manicheorum be eodem. Z  
Anima non simul sed successiva a deo producuntur cum cor  
po ri infunduntur. D

### Questio. ii.

Utrum paradisus sit corporalis locus a deo a principio platus.  
Opiniones tres de paradiſo/an sit loco corporis: an spiritus. A  
Paradisus est locus corporalis aptus humane habitationi: ta  
pro statu integræ q lapse. B  
Paradisus est locus temperatus in inferiore parte aeris in orie  
te collocatus. L  
Et q paradisum non attrigit dilutium. C  
Paradisus locus est nobis occultus: sub qua zona celi collocat  
us. D  
Qd hō in paradiſo poset vt oparet et custodiret illū. verba oga  
rerū et custodiret/ p̄t referri ad deū vel hominem: et multipli  
citer intelligi. E  
Cur adam fuit productus extra paradiſum: angelus in celo em  
pyre: eua in paradiſo. S  
Quomodo cū paradiſo productus est homini locus extra para  
disum: et ad quid absq̄ hoc q alter superfluat. G  
De eue formatione ex ade costa.  
**D**istinctio. xviii.  
Utrum in costa ade fuit ratio seminalis per quam de ea produ  
ctum sit corpus eue.

Quid intelligatur per seminalem rationem. vbi recitantur op  
iones/ q actus materie quem vocat inchoationem formae cu  
sua impugnatione. A. B

Qd nō sunt ponēde inchoationes formæ materie coeterne. B  
Aliud est semen/ aliud ratio seminalis: et de utroq late dicitur:  
et de processu qui fit in generatione et corruptione. C

Nec semen: nec seminalis ratio fuit in costa ade respectu formæ

di corporis eue. D

Ubicunq proceditur ad formam intrinsecam per formas medi  
as: ibi ponitur semen. D

Respectu elementi generandi non oportet ponere semen. E

Utrū in generatione corporis eue de costa fuerit aliqd additū:  
ponit op. et cōcludit q utrū fuit deo possibile: facū autem no  
bis dubiū est: et soluūtū rationes hincinde. F. G. H

### Distinctio. xix.

De cōseruatione hoīs per nutrimentū quātum ad individuū.

### Questio vñica.

Utrum homo pro statu innocentie habuit corpus immortale.

De duplii intellectu questionis. A

De triplici causa mortis. B

Hominem esse mortalem duplicitate intelligitur: cōtradictores/  
subcontrarie. E

Homo pro statu innocentie non habuit corpus immortale con  
tradictores. D

Homo pro statu innocentie habuit corpus potens nō mori/ nō  
natura sed adiutorio existentium in hoc loco paradisi. E

Si homo non peccasset/ mortuus non fuisset. E

In omne agens agendo repatiatur et debilitetur. F. G

Quō lignū habuit potentia perpetuā di vita hominis. F. G

Quō lignū vite potuit peccatorem a morte preservare. J  
De differentia inter immortalitatem status innocentie et felici  
tatis eterne. J

### Distinctio. xx.

De hoīs cōseruatione per propagationē quoad speciem.

### Questio vñica.

Utrum tñ electi fuissent in statu innocentie geniti: et h̄i statim in  
gratia confirmati.

Qd ad numeralem idētatem sufficit et requiritur numerialis  
idētitas materie et forme. A

A plurimum agentium quilibet potest idē numero produci. B

Electio et predestinationis est eterna et immutabilis: et quis oīo  
electionis ad media ducentia ad fine fin Scotum. C. F

Si adam manifiseret tñ oēs modo electi geniti fuissent. D

In statu innocentie nullus reprobos fuisset genitus. D

De ordine volitor̄ a deo fin opinionem Eco. quid tenendū. F

Si status innocentie custoditus fuisset: multi electoꝝ ex alijs pa  
rentibus fuissent editi. D

Opinio probabilis contra iam positam opinionem Scoti. E

Aliquid esse in iusticia confirmati duplicitate intelligitur. B

Confirmatio qualis est in beatitudine: non fuisset in statu inno  
centie. B

Fuisse tamen talis confirmatio qua non peccassent: licet pecca  
re potuerint. D

De transfusione originalis iusticie. B

In statu innocentie fuisset equalis numerus viror̄ et mulierū. B

Qui nunc est vir potuit idem numero fuisse mulier. et econuer  
so in statu innocentie. J

In statu innocentie fuisset multiplicatio hominum per sexuum

commixtionē fine feda delectatione et partus fine dolore. B

Utrum cum partu fuisset corporis integritas. A. B

### Distinctio. xxi.

De hominis priui tentatione.

### Questio vñica.

Utrum omne peccatum hominis oriatur ex tentatione demonis.

Quid sit tentare: et eius descrip̄tio late declaratur. B

Tentat deus/diabolus/homo/caro/mundus. A. B

Quis finis tentationis. B

Aliquando tentare accipitur solū in malo. B

Tentatio dividitur in interiore et exteriore. E

Quae tentatio difficultius vincitur. E

## in distinctiones eius. XLIII.

- D**e causa duplicit proprie dicta et occasionali. **D**  
 Nō omne peccatum est a demone immediate; aut tāq; a causa propria; s; omne peccatum est a demone mediate vel immediate. **¶**
- V**nde ostur tentatio demonis; an ex inuidia eius; an ex superbia. **B**  
**I**nuidia et superbia sunt pene inseparabiles. **B**
- D**istinctio. xxii. **Q**uestio. i.  
**U**trū peccatum ade fuerit omnium peccatorum grauiissimum.  
**Q**uale fuerit primum peccatum ade; an immoderatus amor proprieatis. **A**
- P**rincipale peccatum propter quod lapsus est hō; fuit inobedientia quod ostur ex superbia/gula/avaricia. **B**  
**Q**ua astutia diabolus aggressus est primū hominē. **B**  
**B**reves descriptiones/superbie/avaricie/gule. **B**  
**M**ulier diabolo creditur; t; unde inchoatum est peccatum mulieris; t; quo progressum. **B**
- D**e differentia peccati ade t; eue. **D**  
**P**eccati grauitas ex multis attenditur. **D**  
**P**ecatum ade nō fuit simpliciter grauiissimum; sed grauiissimum ex quā dā cīrcūstantia. **E**  
**P**ecatum eue simpliciter fuit grauius peccato ade; secus ex cīrcūstantia. **E**  
**U**trū primum peccatum hominis potuit esse veniale; duplex opinio. **f** **b**
- D**e differentia peccati mortalitatis t; venialitatis. **B**  
**P**ecatum veniale nō intulisset mortem; etiā si intulisset mortem nō ideo fuisset mortale. **B**  
**P**ecatum veniale nō repugnat rectitudini originali sicut nec grē. **B**  
**R**ectitudo summa que est; et quomodo ei repugnat peccatum t; quale. **B**  
**N**ō ois deordinatio in viribus superiorib; est mortalitatis. **B**  
**S**i adam non peccasse; peccatum eue genus humānum nō dānasset. **E**  
**P**ecatum veniali pōt regula rectitudinis deserit absq; cōtemptu. **B**  
**L**icet proximum peccatum ade fuit mortale; potuit tamen esse veniale. **J**
- D**e duplice genere peccati venialis; quorum altero primum peccatum nō potuit esse veniale. **J**
- Q**uestio. ii.  
**U**trū peccatum ade per ignorātiā fuit excusabile; de quadruplici distinctione ignorātiā fin oppositionem ad scientiā/objectionem/causem t; fin actuū. **B**  
**E**t ibi de varijs speciebus ignorātiā.  
**A**liud est agere ex ignorātiā t; agere ignorāter. **E**  
**A**liquid excusat a peccato in toto; aliquid in rāto. **F**  
**Q**uicq; minuit rāne voluntarij; minuit ratione peccati eo q; omne peccatum est voluntariū quomodo verū est. **F**  
**Q**uo ignorātiā minuit rationem voluntarij in actu voluntatis peccati. **B**  
**A**lia declaratio planior; quō ignorātiā intelligitur excusare a peccato. **B**  
**R**egula voluntatis est ratio nō culpabilis. **B**  
**D**upliciter ratio est culpabilis. **B**  
**D**e triplice cōtemptu qua voluntas cōtemnit regulā suā; vnde summi potest peccati grauitas. **B**  
**I**gnorātiā inuincibilis simpliciter excusat. **J**  
**I**gnorātiā vincibilis peccati precedens actū; non excusat simpliciter; sed a tanto. **J**  
**I**gnorātiā affectata precedens aggrauat. **J**  
**I**gnorātiā cōcomitātē subseqns nihil variat circa peccatum. **J**  
**E**brius t; furiosus ignorātiā quid faciat nō peccat; t; ex culpa sua ignorātiā illā inciderit. **J**  
**I**n primis parentibus non fuit error vel ignorātiā necessario ad salutem ante peccatum. **J**  
**P**ecatum primorum parentū non processit ex infirmitate aut legis ignorātiā; sed ex electione. **B**  
**I**gnorātiā culpā primorum parentū nō excusabat. **B**  
**I**gnorātiā diuidit fin oppositionem ad scientiam; t; sic est ignorantia negativa/priuatua/positiva. **B**  
**I**gnorātiā distinguitur in ordine ad obiectū.
- Q**uid est scientia iuri facti. **B**  
**I**gnorātiā distinguitur in ordine ad voluntatem. **B**  
**Q**uid est ignorātiā/affectata/crassa/inuincibilis. **B**  
**I**gnorātiā distinguitur in ordine ad actū peti; t; sic est ignorātiā precedens/cōcomitātē/cōsequens. **B**  
**F**acere quod in se est quid est. **B**  
**I**tem dis. xxvij. **B**  
**Q**uo faciente quod in se est; deus nō deserit in necessariis ad salutem; sed illuminat. **B**  
**I**tem dis. xxvij.  
**I**gnorātiā in intellectu pratico t; speculativo quod est. **B**  
**U**trū ignorātiā legis euāgelice excusat eum ad quem eius notitia non peruenit. **B**  
**O**mnis malus ignorātiā quod intelligitur. **B**  
**U**trū ignorātiā plus excusat q; infirmitas. **B**  
**U**trū ignorātiā comitetur quodlibet peccatum. **B**
- D**istinctio. xxviii. **Q**uestio vñica.  
**U**trū deus possit facere voluntatē rationalis creature impeccabilem per naturā.  
**D**e multipli acceptiōe voluntatis fin distinctionē appetitus. **B**  
**V**oluntas rationalis aliquāt̄ essentialiter includit libertatem alia quando non. **B**  
**C**ōclusio duplex responsiva ad questionem fin duplē voluntatis acceptiōem. **B**  
**U**trū deus optimus nō produxit voluntatē per naturā impeccabilem; cū talis esset melior; peccabili. **B**  
**Q**uomodo optimi est optima producere; t; quando hoc habet veritatem. **E**  
**Q**uali cognitione adā cognouit deum. **F**  
**D**e quadruplici dei cognitiōe; t; quō differenter p;esens est deus in eisdem. **B**  
**H**ō stetisset in dei cognitione p;fecisset t; quō. **B**  
**P**rofectus scientie duplēciter pōt considerari. **B**  
**S**i hō stetisset quō profecisset in rerū cognitione. **B**
- D**istinctio. xxix. **Q**uestio vñica.  
**U**trū portio inferior; t; superior; sint potētē aliquāt̄ distincte. **B**  
**Q**o in sola ratione ponit portio superior; t; inferior. **B**  
**D**e duplēcceptiōe portionis superioris. **B**  
**Q**ue pertinent ad portionē superiorē; que ad inferiorē. **B**  
**D**e duplē intellectu questionis. **B**  
**U**traq; portio superior; t; inferior; cōplectit memoriam/intelligeniam/t; voluntatem. **E**  
**R**atio imaginis propriæ est in portione superiori; cōsequenter etiā in portione inferiori. **E**  
**R**esponsio ad. q. per duas conclusiones. **B**  
**Q**uo differunt portio inferior; t; hō exterior; t; homo vetus; t; de expositione terminoz. **E**  
**I**tē quomodo differunt homo interior; homo nouus; portio superior. ibidem.  
**U**trū peccatum mortale possit esse in portione inferiori absq; hoc q; sit in portione superiori; t; ecōuerso. **F**  
**I**stud dubium solvitur per distinctionem portionis superioris ibidem.  
**I**n superiori portione pōt esse peccatum; dū nō est in inferiori. **F**
- D**istinctio. xxv. **Q**uestio vñica.  
**U**trū lib. ar. sit aliquid a ratione t; voluntate distinctū.  
**D**e multiplici libertate a coactione/a seruitute culpe aut misericordie.  
**A**d determinatione siue immutabilitate; t; quō aliter loquuntur de libertate philosophi aliter theologi. **B** **B** **E**  
**P**otentia libera quid est ut distinguatur cōtra potentiam naturalē; t; quid potentia naturalis. **B**  
**L**ibertas triplex; a coactione/a culpa/a iniuria. **E**t declarantur singula membra.  
**L**ibertas nature/gratiae t; glosie. **B**  
**L**iberi arbitrij distinctiones multe. **B** **E**  
**P**otestas seruandi rectitudinem quid est. **B**  
**R**ectitudo voluntatis in quo consistit. **B**  
**A**n posse peccare sit pars libertatis. **B**  
**L**ibertas arbitrij an sit equalis in omnibus. **B**

## Inuentarium libri secundi sententiarum

- Velle quid est.** ¶  
**Velle a esse et velle a non esse; an tantum contradictria.** ¶  
**Utrum possit sufficienter probari voluntas sit libera.** ¶  
**Libe. arbi. licet non sit sine ratione; est tamen essentialiter ipsa voluntas.** ¶  
**Arbitrii libertas non est due; sed vna potestas, s. voluntas; licet non men libe. arbi. connotet intellectum.** ¶  
**Libertas arbitrii augeri non potest nec inimici quantu ad suam essentialia; nec quantu ad coactionem. Secus quantu ad actu p. ductor intensionem. Secus etiam de libertate a servitute.** ¶  
**Utrum voluntas possit cogi a deo; de multiplici intellectu huius dubij.** ¶  
**Quid interest inter voluntatem induci; voluntate mutari; et voluntate cogi.** Item dis. xxvij. ¶  
**Voluntas quoad actus imperatos cogi potest; et quoad elicitos potest induci.** ¶  
**Voluntas potest a deo cogi ne velit; similiter ut velit; non autem ut inuite velit.** ¶  
**Quid si respectu eiusdem obiecti simul esset in voluntate volitio et nolitio per potentiam diuinam per quam contraria possunt simul stare.** ¶  
**Voluntate esse liberam est notum per experientiam; nec potest evidenter demonstrari.** ¶  
**Utrum voluntas sit causa immediata productionis suorum actuorum.** Responso sic: quoad actus elicitos. ¶  
**An voluntas sit causa sufficiens suorum actuorum.** ¶  
**An obiectum actum concurreat cum voluntate ad productionem voluntionis.** ¶  
**Ibidem de cognitione obiecti an sit causa partialis voluntionis.** ¶  
**An semper noticia sit causa voluntionis cum tamen quodcumque voluntio procedat noticiam.** ¶  
**Agens liberum seipsum reducit de potentia ad actum; non autem naturale agens.** ¶  
**Voluntas non est causa sufficiens suorum actuorum.** ¶  
**Eadem causa naturalis potest esse causa effectuum oppositorum nulla variatione facta in materia; et hoc causa partialis; non totalis.** ¶  
**Intentio actus eliciti non sequitur cognitionem; sed voluntatem; que sicut actu ita eius intentionem habet in sua potestate.** ¶  
**Quid si voluntas velit noscere in cognitione; ibi vide quod voluntio procedat cognitionem.** ¶  
**Voluntas est causa contingens ad utrumlibet in instanti quo causat effectum; licet in illo instanti quo causat non possit non causare in sensu compagno; et quare sic.** ¶  
**Distinctio. xxvij. Questionis unica.**  
**Utrum operans et cooperans gratia distinguantur a charitate insula.**  
**De multis gratie acceptione; late explicatur.** ¶  
**De distinctione gratie gratis date et gratu facientis.** ¶  
**Item gratie create et increate.** ¶  
**Quid interest inter gratiam operantem et cooperantem; preuenientem et subsequentem.** ¶  
**De duobus principaliis effectibus gratie qui sunt gratificare naturam et ordinare operationem in finem.** ¶  
**De charitate quid sit.** ¶  
**Qd eadem proprietates et excellentes conueniunt charitati et gratiae; que sunt illae proprietates.** ¶  
**Gratia est aliqd positum a deo in anima creatu: et illud auctoritate ostendit; ratione ostendi non potest evidenter.** ¶  
**Gratia non est substantia; sed accidentalis forma anime insula.** ¶  
**Gratia est habitus virtuosus non acquisitus; sed a deo insensus.** ¶  
**Gratia a charitate realiter est indistincta.** ¶  
**Ubi gratia subiecta; in anime essentia vel potentia.** ¶  
**In eadem anima non sunt diverse gratie gratu facientes.** ¶  
**Eadem est gratia in infantibus et adultis.** ¶  
**Et si non eiusdem efficacie.**  
**Eadem etiam ante incarnationem et post eius passionem eadem quoque omnium sacramentorum.** ¶  
**Gloria est gratia consummata.** ¶  
**Distinctio. xxvij. Questionis unica.**
- Utrum anima per actum elicium a voluntate et gratia qua informata; preservetur eternum de condigno mereatur.**  
**Determinatio huius questionis procedit fini potentiam ordinationis.**  
**Gratia ponitur propter reddere naturam et actum mediante ea elicium acceptos ad vitam eternam; et quod alio modo est ratio acceptationis naturae et actu elicitum.** ¶  
**Ad rationem meriti duo requiruntur: libera electio; et ad premium acceptatio.** ¶  
**Dissimilitudo actus meritoriorum.** Item dis. xxvij. ¶  
**Dupliciter est meritus: condignus et congruus.** ¶  
**In quo consistat iustitia meriti condigni.** ¶  
**Late et pulchre deducitur ibidem.** ¶  
**Quod deus semper premiat ultra condignum.** ¶  
**Quid est meritum de congruo.** ¶  
**Animam gratia informata mereatur premium beatitudinis decondigno; et solvantur rationes et auctoritates in contrarium sonantes.** ¶  
**Quod actus meritorius proportionalis est premio beatifico; ut obiectum quod formaliter pulchre explicatur.** ¶  
**Deus est debitor hominis ex sua libera voluntate; non ex natura rei.** ¶  
**Animam non potest mereri prima gratia de condigno.** ¶  
**Et solvit ibidem instatia de equo et milite.** ¶  
**Animam habens gratiam potest mereri gratie augmentum de condigno.** ¶  
**Animam remouendo obiectum et bono motu in deo ex libero arbitrio mereri primam gratiam de congruo.** ¶  
**Quid sit facere quod in se est quantum ad fidem et infidem.** Item dis. xxij. q. ii. ¶  
**Sigma et conjecture inexistentes gratiae que sunt.** ¶  
**An hoc potest evidenter scire se facere quod in se est.** ¶  
**Dispositio prima ad infusionem gratiae que est.** ¶  
**Nomine non potest alteri mereri beatitudinem neque eius parte directe et hoc essentialiter.** ¶  
**Unus potest alteri mereri primam gratiam de congruo; non de condigno.** ¶  
**Unus potest alteri mereri augmentum gratiae.** ¶  
**In actu merito; et considerat substantia actus intentio et moralis rectitudine ex una; et ratio meriti ex altera; sic in gratia quod est habitus; et quod est decor; complacens diuina voluntati; ac quod primum est principaliter a voluntate; quod secundum ratione sicilicet meriti est principalius a gratia.** ¶  
**Nullus in gratia existens mereretur reparacionem post lapsum; sicut in etiam probabilitas opinionis contrarie.** ¶  
**Qd deus necessario dat gloriam facienti quod in se est; necessitate immutabilitatis; non necessitate simpliciter dicta.** ¶  
**Ober gratie sumit dupliciter; scilicet pro mortalibus quantum ad actum et quantum ad reatum.** ¶  
**Cognitio multiplex fidei: evidens et conjecturalis.** ¶  
**Aliquis potest scire sibi inesse gratiam conjecturaliter; non evidenter.** ¶  
**Distinctio. xxvij. Questionis unica.**  
**In hac distinctione reprobat heres Pelagiana; cuius sententia tribus colligitur conclusionibus.**  
**Utrum homo liberum arbitrio possit sine gratia actu moraliter bonum elicere; peracta mortalibus cauere; et diuina precepta adimplere.**  
**Lagitur error Pelagi.** ¶  
**Opinio Grego. de anima.** ¶  
**Opinio Thomae.** ¶  
**Opinio sancti Bonaventurae.** ¶  
**Questionis divisione.** ¶  
**De differentia inter actu bonum moraliter et bonum meritorium; et bonum in genere et actu virtuosum sive perfecte et virtuosum imperfecte.** Item dis. viij. ¶  
**Non omnis defectus circumstantie facit actu non bonum moraliter.** ¶  
**Circumstantia finis ultimi non necessario requiritur ad actu moraliter bonum.** ¶  
**Quid est diligere aliquid propter se; et ut finem ultimum.** ¶  
**Non omne quod amat propter se amat tanquam finis ultimus.** ¶

## in distinctiones eius. XLIII.

Quid intelligi debet per naturalia pura seu hominem in puris naturalibus. **F**

Mortale peccatum non potest deleri nisi per gratiam: sed hoc non est per naturam et immediata oppositione peccati et gracie: sed ex ordinatione dei. **G**

Preceptum impleri potest duplicitate: vel quoad substantiam actus: vel quantitate ad intentioem precipientis. **H**

Libe. arbi. sine gratia ex naturalibus suis potest elicere actum moraliter bonum. **J**

Libe. arbi. potest etiam quodlibet nouum mortale peccatum cauere. **L**

Solutio instatia quod non potest cauere mortale de omissione dilectionis finis ultimi sine gratia. **K**

Cur fiunt preces ad deum pro his que supplicans potest ex naturalibus. **M**

Deus multa operatur miraculose: que limites nature non excedunt. **N**

Voluntas que cogi non potest: multis modis potest ad voluntatem et nolendum inclinari. **P**

Sensualitas contrariatur rationi. **R**

De multiplicib. laqueis demonis mundi et carnis. **S**

De triplici hominis miseria: scilicet fragilitate in discernendo/ resistendo/ operando. **T**

Quantum necessaria est homini diuina assistentia: in his etiam quod suis naturalibus posset. **V**

In omnibus nostris agendis inuocatus est deus. **W**

Unde oritur difficultas voluntatis libere in actibus interioribus eliciti. **X**

Voluntas non difficultas quantum ad libere eliciendum: sed quantum ad proprie et delectabiliter eliciendum et expedite. **Y**

**¶ Distinctio. xxix. Questio unica.**

Summarum sententia huius distinctionis per aliquot conclusiones textuales tecum.

Utrum in statu nature integre homo habuit gratiam qua eque efficaciter sicut post lapsum mereri potuit.

Sine gratia gratum faciente/ nec homo nec angelus acceptum ad vitam eternam. **Z**

Allegant congruitates quatuor: cur homo sine gratia mereri non potest. **A**

Efficacia meriti ex tribus colligitur: ex difficultate operis: ex propriaitudine voluntatis: et ex magnitudine charitatis. **B**

Primus homo habuit gratiam gratu faciente ante lapsum. **C**

Gratia et virtus post lapsum efficaciores sunt ad meritum quam ante ratione difficultatis non propriaitudinis: sed ratio magnitudinis gratiae variatur responso. **D**

Homo in statu innocentie non fuisset acceptus deo auctoritate eterna: cui ponitur ratio congruitatis ibi de duplice acceptance. **E**

Cur deus dedit gratiam ade: quem sciebat statim casurum. **F**

Deus largiendo gratiam non attendit futura: sed suscipientis presentem dispositionem. **G**

Qdque gratia non necessitat liberum arbitrium: sed inclinat. **H**

Quas virtutes non habuit in statu innocentie: quae in statu nature. **I**

**¶ Distinctio. xxx. Questio prima.**

Summarum hec distinctio summarie tribus conclusionibus: in quibus agit de peccato quoad eius qualitatem.

Utrum iustitia originalis in primo parente fuit donum superius turale.

Quem effectum habuisset iusticia originalis. **A**

Unde rebellio virium inferiorum ad superiorum. Qdque rebellio est naturalis. **B**

Naturale est vniuersal appetitus ferri in suum obiectum. **C**

Similiter est naturale voluntati condelectari viribus inferioribus. **D**

Ad saluandam tranquillitatem potentiarum in primo parente/ necessitate fuit ponere in eo donum superadditum: et non naturale sed supernaturale: et tale fuit iusticia originalis. **E**

Iusticia originalis est qualitas infusa de secunda specie qualitatis. **F**

Quonodo se habet iusticia originalis ad gratiam. **G**

Quae horum dignior ei piecessit. **H**

Utrum iusticia originalis abstulerit omnem rebellionem inferorum potentiarum. **I**

Quonodo voluntas in statu innocentie fuerit recta sine originali iusticia. **J**

Originale peccatum quid est. **K**

Qdque recitudo naturalis voluntatis est eius naturalis libertas: cum qua stat rebellio potentiarum. **L**

**¶ Questio secunda.**

Utrum peccatum originale sit aliquid positivum in anima vel in carne.

Recitatur opinio magistri: quod per peccatum primi hominis causata est qualitas morbida in carne: et de sex nominibus eius.

Qdque inclinat animam ad condelectandum carnem: que sum alii quos non intendit nec remittitur in essentia: secus in effectu. Et quod in coitu ex seruore libidinis efficit caro seminata: a qua ipsa anima in eius infusione maculatur.

Hed illa carnis macula non est culpa: sed culpe causa. Ex consequenti ponende sunt due qualitates morbidae: una in anima: alia in carne.

Prima effectus peccati pena est a causa peccati: non tamen peccatum: secunda est peccatum. **M**

Opinio Anselmi: quod peccatum originale est priuatione et nihil positivum.

Et quod contrahitur debitum originalis iusticie in filiis ade: tunc unde.

Et quod iusticia duplicitate potest esse debita ponitur exemplum familiare. **N**

Opinio Alexandri Thome: Bonaventure ponit duo in originali, materiale scilicet somitem. et formale priuationem iusticie debite. **O**

Quod tercia opinio concordat priores: quod est maior: discrepantia in terminis seu nomine quod in re. **P**

Peccatum originale quantum ad formale posset esse sine somite: licet de facto non ita. **Q**

Peccatum originale est concupiscentia/ est predicatione materialis. **R**

Peccatum originale est macula seu dissimilitudine ex origine primorum parentum contracta. est predicatione formalis. **S**

Omnis propagatus concupisibiliter trahit originale peccatum. **T**

Qdque si aliquis homo produceret miraculose: non contraheret originale peccatum. ibidem.

Deus potest aliquem propagatum concupisibiliter preservare ab originali. **U**

Peccatum originale non est tantum pena: sed etiam culpa. **V**

Peccatum originale quoad formale dicit priuationem iusticie debite. **W**

Peccatum originale non est sine somite de facto. **X**

Queliberum opinionum suppositarum est probabilis: sed Anselm facilius. **Y**

Qualitas materialis in carne potest agere in anima. **Z**

Qualis qualitas sit somes in carne: an prima vel secunda.

Et unde sit in primis parentibus causata: sum diversas opiniones. **A**

Unde causatur illa qualitas in anima. **B**

Utrum somes sit augmentabilis et diminuibilis. opiniones due. **C**

**¶ Distinctio. xxxi. Questio unica.**

In hac distinctione determinat de peccato quantum ad actum interiorum: et summarum sententia textus tribus conclusionibus.

Utrum peccatum originale in anima prolixe lege propagationis genite contrahatur ab anima vel a carne.

Repetitur ex priori questione de somite et caretia originalis iusticie: que sunt in originali.

Unde contrahitur somes: et unde caretia originalis iusticie et cetera.

Unde contrahitur debitum habendi iusticiam originalem per totam questionem.

**¶ Distinctio. xxxii. Questio unica.**

Utrum per sacramentum baptismatis tollatur reatus culpe originis.

Peccatum de potentia dei ordinata non tollit: nisi id quod priuat in se vel suo equivalenti restituantur. **A**

Peccatum originale remittitur in baptismate. **B**

In hac remissione originalis debitum habendi iusticiam

## Inuentarium libri secundi sententiarum

originalem commutat in debitum habendi gratiam. **B**  
Peccatum originale potest remitti sine gracie infusione; nō tam  
men sic ut non sit peccator. **B**  
Recitatur etiā opinio huius dicto opposita: aliter remittit origi-  
nale; aliter peccatum actuale: qd id manente eius materiali: scilicet  
comite: istud non manente actu: presertim interiori. **C**  
Quō sicut accedenti ad baptismū dicit remitti peccatum: et quō  
sit in eo commutatio debiti. **B**  
Quō peccatum originale corrigitur: et quomodo a parente in  
filios transfunditur. **D**  
Quō baptizatus transfundat in posteriores peccatum origina-  
le: quod remissum est in baptismate. **B**  
**D**istinctio. xxxij. **Q**uestio vñica.  
Utrū sicut in prole non transmittit proximoꝝ parentū peccata:  
ita transfusi peccati pena in prole est levissima.  
Peccatum tripliciter intelligit̄ trahire in plenū: scilicet punitio-  
ne/imitatione/transfusione. **B**  
Peccata proximoꝝ parentū transmunt in prole: quādoꝝ imitatio-  
ne/quandoꝝ etiam punitio/nunqꝝ transfusione. **B** **C**  
De materia quesiti. xiiii. op̄i. recitant. scz de pena paruulor̄ i ori-  
ginali defunctor̄. Ac deinde tres de eorum cognitione et inter-  
no dolore. **D** **E** **F**  
Damnati pro solo originali non habebūt penā sensus: nec pe-  
nā vermis: neqꝝ tristiciam. **B**  
Et qd pena talium est priuatio beatitudinis et detentio carceralis. **B**  
Innya ple est tm̄ vnū pctm̄ originale: lz adā pluribz pctis pec-  
catale nō est maius in uno qd in alio. **I** **C**auit. **I**  
Exponit autoritas Aug. qd dicit pueros supplicij igne pati. **Z**  
Licit corpora paruulor̄ nō habeat dotes glie: tm̄ nō sunt corru-  
ptibilia: nec etiam passibilia. **L**  
Et qd neqꝝ esuriat: neqꝝ sitiēt: nec ab igne infernali ledūt. ibidē. **L**  
Utrū paruuli habeant cognitionē beatitudinis inveniuntur et  
particulari qua priuati sunt: et sequat de b̄ dolo: vel tristicia. **D**  
**D**istinctio. xxxvij. **Q**uestio vñica.  
Utrū malum: quod non est ab aliquo effidente: sit a bono tāqꝝ  
a causa deficiente.  
Recitat heresis manicheor̄ de duabz aiabus et duobz eoꝝ princi-  
piis: bonor̄ scz et malor̄ cū efficaci reprobatione. **A**  
Duplex ē malū: pene et clpe: pm̄ a deo: malū culpe duplex. **B**  
Malū culpe pctm̄ et malitia hominū aliquando capiuntur co-  
cretive: aliquando abstractive. **B**  
Res qnqꝝ denominant ab aliquo positivo: aliquā a rei parentia.  
Et de abstractis illoꝝ denominatiuoꝝ. **C**  
De veritate propositionū affirmatiuarū: in quibus ponitur ab-  
stractum priuatum. **C**  
Malū cōcretive est a causa positiva efficiente: et a causa bona. **B**  
Malū purū abstractive: qd nihil est: non habet causam. **B**  
Malū cōcretive hz cām deficiente ip̄oprie quātū ad formale. **E**  
Utrū malū sit a bono: sī vel preter intentionem. **F**  
Utrū malū sit in bono sibi opposito. **G**  
Utrū malū sit in bono ut habitus vel priuatio. **H**  
**D**istinctio. xxv. **Q**uestio vñica.  
Utrū pctm̄ ab augustinō et ambroſio diffinitio sufficiēt: sit en-  
titas positiva: vel tm̄ boni priuatio formaliter  
Quid pctm̄: et de eius diffinitionibus. **A** **B** **F**  
Lex dei quid importat. qd se extendat vñiversaliiter ad rectam  
rationem. **C**  
Quō se habet lex eterna ad rectam rationem. **C**  
Lex indicativa est que tm̄ indicat quid bonum aut malū. Et est  
lex imperativa que precipit vel prohibet formaliter et exp̄esse:  
et declarantur membra. **D**  
Peccatum formaliter nō est entitas positiva: sī formaliter est pri-  
uatio: ut est dicit actū signatū. **D**  
Peccatum nō est corruptio boni in quo est: id est voluntaria: nec  
gratia: nec habitus acquisiti: nec alicuius inexistens volun-  
tati: sī rectitudinis que inesse deberet actui. Et quomodo hoc  
intelligendum est. **H** **J** **L**  
Quomodo peccatum se habet ad auerſionem a deo: et conuerſio  
nem ad bonum commutabile. **B**  
Agens contra solam legem naturalem sive iudicium ratio-

nis peccet. **E**  
Peccati brevis diffinitio. **E**  
Peccatum quomodo et ad quem sensum dicitur parentia rectis  
tu dinis. **Z**  
Utrum auerſio a deo sit essentialius in peccato qd conuerſio ad  
bonum commutabile. **Z**  
Quō et per quid peccata distinguuntur specie. **D**  
Auerſio a deo formalis positiva vel priuatua et virtualis quid  
est. **Z**  
An in omni peccato sit auerſio a deo. **Z**  
Unde attenditur grauitas in peccato: et quomodo vulnera na-  
turam. **N**  
**D**istinctio. xxxv. **Q**uestio vñica.  
Utrū omne peccatum et omnis culpa sit alicuius peccati pena:  
Pena duplicititer accipitur. **A**  
Est affectio iusti: et affectio commodi. **A**  
Duplex est pena: positiva et priuatua. **B**  
Pena quomodo est culpe ordinatiua. **C**  
Omne peccatum est pena: nec esse potest dedec culpe sine de-  
cori iusticie. **D**  
Non omne peccatum est pena alterius peccati: sed omne pec-  
catū posteriū est pena prioris peccati: et causa posterioris si nō  
fuerit ultimum. **E**  
Quō peccatum idem potest esse formaliter culpa et pena: et qd est  
ratio culpe: que pena. **F**  
Quō peccatum posterius est pena prioris. **G**  
Alia responsio. **H**  
Quō peccatum primū est causa posteriorum. **H**  
Quō pctm̄ est pena: cū id iniustū sit: illa iusta et a deo. **I**  
Quō peccatum quod est pena ordinat peccatum: cum omnis pena  
ordinat peccatum. **Z**  
Pctm̄ ordinat: pena de ordinat quomodo sunt vere. **Z**  
Utrū omnis pena presupponat culpā: et quō quicquid patitur  
nostra peccata meruerunt. **Z**  
**D**istinctio. xxxvij. **Q**uestio vñica.  
Utrum deus sit causa immediata efficiens actualis culpe: quā-  
tum ad actum importat per peccatum subtractive. Tractatur  
op̄i. late qd deus non sit causa efficiens cuiuslibet entitatis po-  
sitiae. **B** **D** **E**  
Ad libertatem voluntatis non requiritur qd habeat actū suū in  
sua potestate simpliciter. **F**  
Tā voluntas diuina qd creata libera seipsam determinat ad agē-  
dum. **F**  
Voluntas diuina nostrā non determinat: līcet sit certa. **F**  
Voluntas diuina eternaliter determinata est contingenter deter-  
minata: et potest non determinari. **G**  
Simil causat causa superior: cum inferiori. **G**  
Nulla creatura est causa totalis sui effectus. **G**  
Et quare esse causam totalē repugnat creature. Ibidem  
Deus est causa immediata omnī effectū positivoꝝ. **D**  
Actus malus qui est materiale in peccato: est effectuē a deo  
Actus malus voluntatis est perfectio: sī naturam quocunqꝝ<sup>z</sup>  
accidēte materiali. **Z**  
Nullo mō procedendū est qd deus peccat: seu qd est p̄tō. **S** de il-  
la deus facit peccatum responsio variatur. **Z**  
Impossibile est deum peccare. **Z**  
Assignantur rationes ibidem.  
Deus facit peccatum: duplē habet sensum. **Z**  
Quō differunt deus facit pctm̄: et pctm̄ facit. **Z**  
Cū deus actū p̄tō causat: quō deo auctore nō sit hō deterior. **D**  
Nulli actui essentialiter annexa est malitia: et quoniam quedam  
mox nominata inuoluta sunt nequicia. **N**  
**D**istinctio. xxviii. **Q**uestio vñica.  
Utrum voluntatis finis et intentionis sit distinctio realis: aut  
tm̄ rationis.  
De multiplici acceptōe voluntatē p̄ potentia actu vel obiecto. **A**  
Finis accipitur tripliciter. **C**  
Potentia duplicititer fertur in aliquid. **C**  
De differentia inter finem et causam finalē. **B**  
Et qd sepe finis pro causa finali accipitur, ibidem.

## in distinctiones eius. XLIII.

De multiplici intentione. **D**icitur aliqua est usus aliqua fruitio. **L**  
Conclusiones de distinctione voluntatis/intentionis/et finis. **D**  
Utrum intentio sit actus unius potentie vel plurium. **E**  
Utrum intentio unus sit actus unus vel duo eiusdem potentie. **F**  
Quo intentio dicitur oculus et lumen: cum sit voluntatis actus. **D**  
**D**istinctio. xxix. Questio unica.  
Utrum sinderisis que rationis scintilla dicitur sit intellectu vel affectu potentia. **A**  
Exponitur titulus questionis. **A**  
In anima sunt tria: potentie/habitus/et passiones. **B**  
Quid sit sinderisis: recitatur opus. **B** **L**  
Que attribuuntur sinderisis: et que conscientie. **D**  
Diffinitio sinderisis: et declarantur clausule. **D** **L**  
Quis processus noster in operando. **D**  
Diffinitio conscientie. **E**  
Sinderisis non est actus: nec habitus voluntatis: nec intellectus: sed ipsa potest intellectu nata assentire principiis practicis naturaliter. **F**  
Conscientia quo dictat aliquid faciendum vel omittendum. **J**  
Remurmurare malo et instigare ad bonum quid est. **D**  
Conscientia est actus vel habitus assensuus. **B**  
Sinderisis an per peccatum possit impediri vel extingui. **D**  
Conscientia quomodo et ad quid liget: tam recta quam erronea et rore vincibili aut invincibili. **J** **Z**  
**D**istinctio. xl. Questio unica.  
Utrum ex sola intentione finis attenditur bonitas operis. **D** est opus bonum morale: et quod bonitas eius ex multis dependet. **A**  
Intentio dupliciter accipitur. **B**  
Ad bonitatem operis non sufficit bonitas intentionis: quis ad maliciam operis sufficiat malicia intentionis. Utrum si intentione includit media in finem ordinata: bonitas intentionis sufficit ad bonitatem operis. **D**  
Bonitas finis non excusat male eligente. **L**  
Utrum quantitas bonitatis operis mensuretur finis quantitas enim bonitatis intentionis. **E**  
Utrum intentio bona sine opere sufficiat ad merendum vitam eternam. **F**  
**D**istinctio. xli. Questio unica.  
Utrum inter humanos actus aliquis indifferens sit descendens. **A**  
Actus humanus quis sit. **A**  
Actus indifferens dupliciter accipitur. **A**  
Actus bonus intrinsece et extrinsece. **B**  
Utrum si aliquis ex sua culpa incidit impossibilitate faciendo quod preceptum est fieri: peccet. **R**  
An omne peccatum veniale sit voluntarium. **S**  
An sufficiat ad peccatum aliquid esse virtualiter solum cognitum. **D**  
Aliquis actus voluntatis est indifferens: ita quod nec bonus nec malus. **L**  
Quis actus dicitur intrinsece vel extrinsece bonus. **H** **D**  
An actus humanus a voluntate elicitus: et a solo deo conservatus sit adhuc actus virtuosus intrinsece. **F**  
Quomodo omnia facienda sunt ad gloriam dei. **Z**  
Verbum ociosum quid est. **L**  
Et quoniam de omnibus verbo ocioso reddenda est ratio. ibidem.  
De actibus relatis sic vel sic in finem ultimum quando sunt meritum nota pulchra. **D**  
Ibi: quomodo tripliciter contingit actum non referri. ibidem.  
Utrum actus imperatus potest esse indifferens. **D**  
Aliquis actus elicitus est intrinsece et necessario virtuosus. **E**  
Actus extrinsece virtuosus: non potest esse virtuosus nisi per actum intrinsece virtuosum; et non sufficit sola coexistentia recte rationis. **E**  
Circumstantie actus interioris sunt eius obiecta partialia. **F**  
Actus elicitus indifferens non potest fieri virtuosus aut vicious. **G**  
Utrum sit aliquis actus indifferens comparando eum ad meritum vel demeritum. De hoc recitant opiniones. **D** **Z**: **Z** **D**  
Utrum aliquis actus relatus ad ultimum finem sit indifferens. **N**  
Actus tripliciter refertur vel non refert in fine actualiter/virtualiter/

et habitualiter. **D**icitur nota et per hoc quis actus sit meritorius. **D**  
Utrum omne peccatum sit voluntarium. **N** **D**  
Dupli potest sit omisso: et an potest omisso possit esse sine peccato commissio: sed sine actu positivo voluntatis: recitat duplex opinio: et approbat per affirmativa: et quod oportet voluntariale est voluntarium: et singulare caueri potest non oportet. **D** yscilque in fine quoniam  
**D**istinctio. xlii. Questio unica.  
Utrum actus exterior habet propriam bonitatem vel maliciam loquendo de bonitate naturali questione est vera. **A**  
Declaratur titulus questionis. **A**  
Prosequitur de bonitate moralis. **A**  
Actum exteriorum esse moraliter bonum quid est. **L**  
Circumstantiarum integritas quid est seu quid dicitur. **L**  
Recitat opus. Secundum quod tenet prae affirmativa: et solutum rationes eius. **C**  
Responsio ad questionem negativam. **D**  
Utrum actus interior non est magis meritorius cum exteriori: quod solum interior si fuerit eque intensus. **E**  
Plus peccat extensio: qui interior potest additum exteriorum actum. **F**  
Quomodo actus interior et exterior sint unum peccatum: licet sint duo actus. **F**  
Et verum possunt dici unum peccatum. **G**  
**D**istinctio. xliii. Questio unica.  
Utrum omnipotens ex malitia commissu sit potest in spiritum sanctum peccatum in spiritum sanctum accipitur large et stricte. Et que requiruntur ad peccatum in spiritum sanctum. **F**  
Peccata in spiritum sanctum sunt sex. **E**  
Non est peccatum in spiritum sanctum nisi procedat ex malitia. **J**  
Sicut caritas actus meritorior: ita malitia peccato in spiritu sancto dat formam. **J**  
Unde peccatum aliquid dicitur grauissimum. Et de ordine actuorum. Si denique odium dei sit possibile. **D**  
Ad peccatum in spiritum sanctum tria requiruntur. **D**  
Dupliciter dicitur peccatum ex malitia. **A**  
Utrum voluntas possit ex sua libertate acceptare obiectum in quo non apparet ratio aliqua bonitatis, opinio duplex. **B**  
Presumptio duplex est. **J**  
Inuidentia fraterne gratiae duplex est. **J**  
Quomodo differunt peccatum ex infirmitate/ignorantia et malitia. Et per hoc quod aliquid appropriate est in patrem: aliquid in filium: aliquid in spiritum sanctum. **B** **J**  
Peccatum cur dicitur in spiritum sanctum. **L** **J**  
Peccato in spiritum sanctum attribuitur quod est grauissimum et irremissible. **D**  
Peccatum dupliciter dicitur irremissible. **D**  
Principium remissionis peccati: aliquid in deo: aliquid in domino: aliquid in homine. **E**  
Peccatum in spiritu sancto proprium acceptum est grauissimum: largius accidens est grauissimum: exponendo superlativum per valde. **G**  
Utrum de aliquo sciri possit quod peccat in spiritum sanctum. **D**  
Utrum desperatio procedat ex malitia vel ignorantia: et sic de aliis speciebus peccati in spiritum sanctum: unde procedat. **J**  
Quo distinguuntur finalis impenitentia et obstinatio. **J**  
**D**istinctio. xliii. Questio unica.  
Utrum peccandi potentia sit a deo rationali creature concessa. **A**  
Potentia peccandi quid sit. **A**  
Libertas semper bona est: sed abusus malus. **B**  
Licet posse peccare arguit libertatem: non tamen est de ratione libertatis: nec pars eius: nec augens libertatem. **C**  
Responsio ad questionem affirmativam. **D**  
Voluntas peccandi mala est: non autem potentia peccandi a deo collata homini. **D**  
Licet potentia peccandi extollat naturam: tamen non est perfectio simpliciter. **E**  
Soluunt rationes sancti Bonaventurae: contra conclusionem primam. **G**  
Nomen libertas quid dicitur. **A**  
Potentia peccandi quid est in re. **A**  
Posse deficere: et posse mori capitur dupliciter. **G**  
Utrum deus est omnipotens. **G**

**D**ivis registris in secundum librum sententiarum